

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BNAȘCVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Birourile de anunțuri:
Bresovă, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primăsoși în Viena
B. Hesse, Haasenstein & Vogler (Oho
Kass), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Opatik, J. Donnerberg; în
Sudaposta: A. V. Goldberger; Kelt-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dauke; în Hamburg: A. Stomer.
Festala inscripțiilor: o soră
garmond pe o colână 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclamo pe pagina a III-a o
soră 18 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în sâc-oroși
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și strălăta:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din țintra și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brasovă
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiulu
1. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusulă în oasă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atătu abonamen-
tele cătu și inserțiunile suntă
a se plăti înainte.

Nr. 232.

Brașovă, Mercuri, 20 Octomvre (1 Noemvre)

1893.

Afacerea Pavelu.

II.

Brașovă, 19 Octomvre v.

Ca să cuprindem bine adevăratul înțeles al rescriptului ministrului Csaky adresat episcopului Pavelu, în ceea ce privește drepturile și interesele bisericii noastre românești, trebuie mai întâi să ne dăm seama despre situațiunea diecesei române unite de Oradea-mare.

Politica de maghiarizare a luat de multă la ochi diecesa aceasta, care din punct de vedere etnografic ocupă pozițiile cele mai espuse ale românismului din cea mai apropiată vecinătate cu masele compacte ale Maghiarimei. În părțile aceste mai espuse maghiarismul violent desfășură cea mai viuă acțiune, care este în prima linie sprijinită de puterea de stat în conivență cu societatea șovinistă maghiară, ear în a doua linie de clerul romano-catolic unguresc, care are un deosebit interes de a slăbi organizația bisericească-națională a acestei diecese, pregătind astfel viitoră ei contopire în biserica catolică a Ungariei.

Acțiunea maghiarizătoare o vedurăm la culme, când cu introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere în gimnasiul din Beiuș. Scimă că incidentul în sine de tot neînsemnat cu stégul unguresc, care a dat naștere agitațiunii șovinite maghiare în contra gimnasiului din Beiuș, a fost provocat cu ocaziunea unei vizite, ce a făcut-o episcopul romano-catolic Schlauch la Beiuș, unde a fost primit cu o pompă, ce s'ar fi convenit numai unui Metropolitan românesc. Drept mulțămire pentru această primire cu totul estra-ordinară, episcopul Schlauch nu numai că nu a pus un cuvânt bun în favoarea gimnasiului din Beiuș, dăr a unel-

titu pe sub mână cu inspectorul școlar al comitatului Bihor Sipoș Orban ca să fi introdusă limba maghiară într'insul. Dealtmăntrelea atitudinea arhierului catolic se espică în de ajuns prin faptul, că el este președintele Kulturgyletului din acele părți.

Nu este locul de a recapitula aici tristele evenimente, ce au premersu atentatului monstruos sêvêșit în contra gimnasiului din Beiuș de cătră cei dela putere. Ceea ce trebuie să constatăm însă, este faptul, că în rescriptul ministerial din vorbă d-lu Csaky încarcă în tôte puterea cuvântului acestu atentat strigător la ceru în spinarea episcopului Pavelu, prezentând lucrul astfel ca și când s'ar fi întâmplat cu consemntământul acestuia și ca și când episcopul ar fi lucrat „în interesul introducerii limbii maghiare în gimnasiul din Beiuș”.

Acăsta se vede cu deosebire din pasagiul acela al rescriptului lui Csaky, unde face amintire de protestul, ce s'a ridicat în contra ordinațiunii episcopesci, prin care s'a introdusă limba maghiară etc. și unde impută lui Pituk, că a participat la protestul, prin care faptu „și-a pierdut dreptul de a fi judecatoru competentu cu privire la limba maghiară”.

Csaky a urmărit două scopuri. Întâi a voit să combată pe aceia, cari strigă, că episcopul român delă Oradea-mare a lucrat în contra „interesului limbii maghiare”, alu doilea a voit să și spele cu această ocaziune încă odată mâinile ca Pilat, punând în cestiunea maghiarizării gimnasiului din Beiuș persoana Episcopului înainte.

Noi, cari cunoșcem trista și durerosa istoria a uneltirilor, presiunilor, terorizărilor și amenințărilor nesfârșite, puse în lucrare de d-lu Csaky și de antecesorul sêu

spre a submina caracterul național românesc al școlei din Beiuș, scimă să aprețim cum se cuvine apucătura fariseică a ministrului de instrucțiune publică, dăr simțim totodată cu durere și consecența ce-o trage el în favorul tendințelor sale dușmănoșe limbii și culturii române din faptul, că Episcopul și mai marii diecesei au cedat în cele din urmă forței brutale și nu s'au alăturat la protestul clerului și alu poporului.

Până astăzi acestu pasu fatalu nu este justificat înaintea bisericii și a națiunii române și decă adă Csaky vine și-lu exploatează în favoarea politice de desnaționalizare a guvernului, este, credem, datoră Episcopului de a nu tăce și de a arăta într'unu răspuns datu ministrului cum s'a petrecut lucrul în adevăr, și cum torța brutală l'a adus până la acelu punctu fatalu, ca să se supună dictatului ministrului, de temere că la din contra se va închide gimnasiul.

Episcopul trebuie să vorbească și nu pte tăce, cu atatu mai vêtos, cu cătu are să răspundă înaintea istoriei pentru atitudinea sa în aceste momente grave, ce le străbate biserica și națiunea. Decă Prea Sântia Sa s'a supus legii din 1879 și în unire cu clerul sêu a făcutu normative privitoare la studiul limbii maghiare în școlele populare, acăsta posteritatea o va înțelege și va judeca, că n'a putut să lucre în contra legii; dăr când i se atribue conclucarea în interesul introducerii limbii maghiare ca limbă de propunere în gimnasiul din Beiuș, adecă unu faptu care stă în flagrantă contradicțiune cu legea și cu drepturile școlei și a bisericii române, atunci se va ridica grava întrebare, cum și din ce cauze Episcopul cu ai sêi s'au supus unei asemenea volnicii și ilegalități?

Dicem și noi ca cei dela „Pesti Naplo” trebuie să se facă lumină despre tôte, să vedem clar și limpede ce este a se atribui lui Csaky și guvernului și ce Episcopului Pavelu. Și acăsta cu atatu mai vêtos, cu cătu, precum vom vedea într'unu articolu finalu, adversarii noștri nu stau pe loc, ci se pregătesc a ataca acuma pe față, cu puteri combinate, și caracterul național al diecesei române unite de Oradea-mare.

Situațiunea în Marea-mediterană.

Visitele flotelor în Toulon și Tarent precum și formarea unei escadre permanente rusesi în Marea-mediterană au atras privirile asupra situațiunii de aici. Insemnătatea Mării-mediterane este așa de vechiă, ca și navigațiunea pe ea, și decă Napoleou I, nisumdu predomnoirea Francoiei în acăstă mare, a caracterizat însemnătatea ei cu cuvintele: „Numai celu ce stăpânește Marea-mediterană stăpânește lumea”, atunc acăsta în unele privințe mai are valore și astăzi, cu deosebire pentru Anglia.

Deși visita corăbiilor rusesi în Toulon este mai multă unu actu convenționalu, totuși formarea escadre rusesi în Marea-mediterană dovedesce, că și Rusia vrê să concureze cu puterea, ce suntă angajate acolo, și visita englesă în Tarent face constatarea ecăstei intențiuni. Visita flotei englese mai arată și interesele, ce lega Anglia de Italia. Pe lângă Italia, Marea-Britaniă este mai multă interesată la susținerea situațiunii de până acum în Marea-mediterană. Amândouă țerile privesc cu ochi rîi nu numai creșterea puterii maritime a Francoiei, ci și stabilirea unei escadre rusesi în Marea-mediterană și căștigarea unei stațiuni permanente pentru ea, puse în perspectivă. Anglia trebuie să vadă în fiecare întărire mai însemnată a flotei rusesi în acele ape unu nou momentu de eventuală amenințare a legăturai sale celei

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Soror Veronica.

Toomai se îmbrăca, după unu scurtu somnulețu de după prându, când oătră orele 7 sêra auți, că cineva bate la ușă. Intră starița în mână cu orariulu, rugându-se.

Sora Veronica, nemișcată, aprupe tremurându și cu supunerea ce provine de obicei din o lungă jertfă de sine, aștepta să audă cuvintele iubitoare ale stariței.

— Fiica mea, dize starița, Domnul ne chiamă érași lângă patulu unui muribundu. În cele 40 de nopți, căte ai priveghiat lângă patulu sêrmanului băiatu, pe care Dumneșeu, în nesfârșita lui îndurare, l'a chiamat adă la sine, d-ta te-ai obosită totalu. Credeam, că pot să și lasă o sêptemână de odihnă, dăr acela, care grijește de toți, a hotărât alt-feld. Eu însă-mi grjesc de marchisulu Mainvilles și ast-feld sunt silită a încrede îngrijirilor d-tale pe-o biată femeie bătrână, care se sbate în dureri; toomai pentru acăsta vei fi cu taatu mai vrednică mirésă a lui Christosu. Te simțesc destul de tare pentru așa ceva?

— Lăudat să fie numele sfântu alu

lui Isusu! Elu nu denegă puterea acelora, cari contribuesc la gloria lui. Nicu-odată nu m'am simțit mai bine, ca acum, și mă întăresc deplin la gândulu, că pot din nou să mă jertfesc lui Dumneșeu.

— Mătușica Lecreux de Ronceville are lipsă de ajutorul d-tale. Ea suferă de tifus. Vecina ei, părechia Robion, așteptă după d-ta de o oră. Învelesce-te bine în manta, căci cu tôte căldura lui Maiu, nopțile sunt forte recoroșe. Nu-ți uita nici de aceea, ca în casa bolnavei să te speți adese-ori cu carbolu, căci d-ta soi bine, că e păcatu a-ți periclită viața de gēba. Vei călători cam două ore într'o birjă desohisă, dăr vei avé pață sigură; preotulu s'a esprimat forte recunoscătoru despre noi. Femeia Robion se va îngriji de subsistența d-tale; d-ta vei durmi la densa. După amēdă dela 1 oră până sêra la 7 vei fi înlocuită la patulu bolnavei.

— Eu sunt gata, iubită maică; fă lăudat numele lui Isusu!

* * *

O oră mai târziu trăsura lui Robion traversa în ropot cadentat trotuarul Mallesherbes și în curēndu dispără printre brații plantați de ambe părțile drumului,

apoi printre fagii deși. Calea prin mijlocul orașului era nesimpatică și calul suriu, care trăgea trăsura, progresa cu pași rari. La început femeia Robion se plânse asupra bolii vecinei, dăr în curēndu tăcu.

Veronica își scose cartea de rugăciuni din mîca ei geantă de călători și se rugă la lumina nesigură și tremurătoare a lunei. Din adăncimea sălei se auțiau simfoniele nopții, printre cari aria conducătoare o avea oăcăitul brăscelor. Din pădure, afară de cânteculu cucului, resuna glasulu viu alu bufniței; filomelele formau corulu adevărat și era o mare placere a-le asculta, în timp ce părechia Robion horcăia încet, ér calulu bătea pietrișulu cu picidorele.

Mica călugăriță își mișca inconștient buzele, dăr cartea ei rămase deschisă totu la acea pagină, unde o desfăcu înainte. Privirea ei rătăci de pe foi în întăncime nepătrunsă a pădurei. În curēndu ea, mișoată de sêra frumoșă de Maiu și de rașele lunei, deveni de totu femeie și i se reinproșpătară în memoria chipurile profane ale tinereței ei încă netrecute. Ca într'unu visu magicu, ea vedu érași amorulu ei pământesc, căruia o mörte i făcu sîrșit și de curēndu. Fără de-a se gândi la

lucruri rele, ea ascultă érași cântarea amoroșă a filomelei, tocmai ca înainte cu cinci ani, în nopțile dulci de văr.

Cătu de adese-ori asculta ea, într'unu adevăratu estasu primăvăraticu, aceste variații dulci din parcul acelu castelu, unde s'artea a lăsat să se nasoa. Atunc liniștită și totu așa de mută, ca adă, pășia lângă vărul ei, contele Hugues de Damblay, locotenent la regimentulu 4 de husari, pătrunsă în inimă de amoru nevinoțat.

Mirele ei, Hugues de Damblay, era înalt și forte palid; deja atunc mörtea îl pândia, până când într'o nopte de Maiu îl răpi dela sinu-i. Ochii ei se deschiseră mari pentru a primi azurul curat al infinitului, inima ei bătea vehementu în pieptulu ei încă puțin desvolat, când ea se plimba cu elu printre tufarii parcului, unde mörtea sta la pândă.

Ținēndu-se de mână, cu inimă plină de iubire curată, ei numără atunc 34 de romănțe în cântecele filomelelor și și șopteau încet la ureche simțirile și dorințele cari le topi în sufletulu loru amorulu unei vârste de 20 de ani, pentru-ca să se

mai bune cu India, isvorul principal al puterii sale. Intre aceste întăriri sunt a se număra întăririle flotei franceze de război, de torpez și de cruciști, precum și înființarea unui port de război la Biserta. Italia însă, prin estinderea puterii maritime a Franței, vede amenințate litoralele sale foarte estinse și puțin apărute, precum și multe orașe desolate ale lor.

Predomnirea Angliei în Marea mediterană a fost până acuma asigurată prin portul de război dela Gibraltar, care este ce-o țară estra ordinară, mai departe prin situațiunea de flotă întărită dela Malta, prin stațiunile întărite dela Alexandria, Cipru, Port-Said și prin posesiunea Egiptului. Anglia stăpânea intrarea și eșirea Mării-mediterane la apus și la răsărit și calea directă maritimă spre India, prin canalul dela Suez. Înființarea unui mare port de război întărit și a unei stațiuni de flotă la Biserta, din partea Franței, precum și legătura directă a Oceanului-atlantic cu Marea-mediterană printr-un canal folosibil pentru corăbiu mari, legătură plănuită din partea Francesilor: toate acestea sunt de natură a schimba raporturile de putere până acum favorabile pentru Anglia, în defavorul ei. De aceea în cerourile marinei britanice se ventilă deja necesitatea de-a se îndoi numărul corăbiilor engleze în Marea-mediterană. Italia însă vede în portul dela Biserta, care se va termina înouându, deschiderea unui punct de atac tot deuna amenințator al puterii maritime franceze în contra Siciliei și a litoralelor sudice italiene, și flota Italiei nu numai că este adî inferioră în putere flotei franceze, ci mijloacele restrinse materiale ale țerei, multă vreme nu-i vor concede de a-și mări flota într-un mod, ca să pōtă să egalizeze această nefavorabilă deosebire.

Interesele Angliei și ale Italiei sunt în Marea-mediterană comune, și declararea făcută înainte cu câțiva ani de către secretarul de stat al afacerilor esterne al Britaniei, Sir James Fergusson, că amândouă puterile sunt în deplind acord ca să susțină situațiunea de față în Marea-mediterană, are și pentru adî încă deplină valoare. După acea declarare, putem cu dreptul să admitem, că Anglia în cazul unui conflict franco-italian, va lua, în unire cu flota italiană, apărarea litoralelor italiene și că, de altă parte, Italia va sprijini Marea-Britania la susținerea poziției ei predominante în Marea-mediterană.

Botezul principelui Carolu.

Despre botezul noului prinț român, ce s'a săvârșit Dumineca trecută la Sinaia, "Timpul" publică un raport din care reproducem următoarele:

Dimineața la orele 9 și jumătate s'a oficiat de Mitropolitul primat un Te-

Deum. Mitropolitul era înconjurat de arhidiaconii săi. Corul metropolitan a cântat în tot timpul Te-Deumului. M. S. Regele, Ducesa de Coburg, prințul Ferdinand, casa civilă și militară, precum și invitații au asistat la acest Te-Deum.

La orele 2 s'a făcut ceremonia botezului. Invitații erau primiți la castelul de d-nii adjutanți. Botezul s'a făcut în sala Maurescă. Prințipele a fost adus în salonul de lângă sala Maurescă de d-na Greceanu. M. S. Regele a intrat în această sală la orele 2 și jumătate, dând brațul ducesei de Coburg, având la dreapta pe prințipele Ferdinand. Aci au fost întâmpinați de I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Prințipele este luat în urmă în brațe de ducesa de Coburg și apoi de M. S. Regele.

Nașii prințului au fost: M. S. Regele, M. S. Regina, A. S. I. Ducesa de Coburg, A. S. R. prințepesa de Hohenzollern, infanta de Portugalia, A. S. R. prințepesa de Hohenzollern, A. S. R. Ducele de Coburg și A. S. Imperială Marea Ducesă Xenia de Rusia, fiica M. S. Țarului.

Ceremonia botezului a fost oficiată de I. P. S. Mitropolitul Primat. În tot timpul ceremoniei s'au tras tunuri.

În momentul când Prințipele, noul născut, a fost cufundat în apa botezului asistenții au strigat: *Să trăiască!*

În urmă M. S. Regele, Ducesa, prințipele Ferdinand și d-na Greceanu duși pe micul prințipe în apartamentul prințepesei Maria. La reînțorcere se face cerou; persoanele invitate sunt prezentate ducesei; apoi M. S. Regele, dând brațul Ducesei, merge împreună cu invitații în sala de mănăcare.

Aci Mitropolitul Primat ridică următorul toast:

Sire,

Biserica română, totdeauna inspirată de Dumnezeu pentru marile evenimente și faptele împodobitoare și folositoare națiunii, la timp trimise de Providență pentru înțelepă noastră conduceri, simte și acum cea mai mare bucurie, ca și țera și augusta Vōstră familie.

Dragostea, cu care biserica cuprinde acest eveniment al nașterii și botezului Prințepelui Carolu, este atât de mare, încotă a străbătut în rărunchii țerei, care se crede în această zi, cea mai fericită.

Munca și strădania M. Vōstre în timp de 27 ani a adus această bucurie nesecată Românilor, de aceea și mâna Providenței este puternică asupra unsului său, care conduce destinele acestei frumoase și mănōse țeri.

Să trăiți, Majestate! Trăiască M. S. Regina Elisabeta! Trăiască A. S. I. ducesa de Saxa Coburg Gotha! Trăiască A. S. R. prințepesele Ferdinand, moștenitor al tronului cu soția sa prințepesa Maria! Tră-

iască prințipele Carol fiul țerei și al bisericei române ortodoxe.

În urmă invitații se retrag și cu trenul de sēră părăsesc Sinaia. I. P. S. S. Mitropolitul primat a fost reținut sēră la masă.

Printre cadourile făcute, am remarcat: Un lăgan de lemn sculptat, din Veneția, de o frumusețe remarcabilă, dăruit de M. S. Regina.

Leaganul era în forma unei scoici lungărețe susținută de oțră nise ingerași, asemenea pologul este foarte fin lucrat.

Un leagan de flori naturale, făcut la Viena din partea consiliului de miniștri. Leaganul era compus din flori de camelie și liliaoc, de asupra o coronă aloțaită din margarete galbene, la picioarele leaganului monogramul regal în violete de Parma.

O icōnă de aur foarte frumoasă lucrată reprezentând pe Maica Domnului și pe Isus Christos și baptisterul, în care a fost botezat prințipele din partea Mitropolitului Primat.

Batalionul 2 de vânători a oferit o uniformă completă de vânători pentru un copil de 2 ani.

Ofițerii în rezervă o săbiuță de argint și un coș cu flori.

Mărturiile ce s'au distribuit erau lucrate în argint și aur și aveau panglice tricolore.

Etă inscripția de pe mărturiile: *Carola ală României, născută la 3 Octomvre 1893 și botezată la 17 Oct.*

Fie-i ȳile multe și fericite.

În timpul ceremoniei s'au împărțit medalile făcute de primăria capitalei.

Rușii în Franția.

La 28 Octomvre s'a dat un banquet de adio la prefectura din Toulon. Din incidentul acesta președintele Carnot a rostit următorul toast:

"După manifestațiunile spontane, leale, și pacifice, cari s'au făcut din incidentul vizitelor escadrelor franceze și ruse la Kronstadt și Toulon, inima mă îndemnă, ca să aduc multămită și urările mele de bine marinei ruse și franceze, pentru împlinirea acelei misiuni nobile, ce a servit de incopiere pentru simpatia celor două națiuni. Când sunt norocit a dice "să trăiască" Majestatele lor Țarului și Țarevnei, totodată talmăcind dorința tuturor, dicu "să trăiască" amicitia celor două mari națiuni, și *pacca lumii, ca fluxul acestei amicitii*".

La acest toast amiralul Avellan a răspuns:

"Cu inimă mișcată și plină de vecinică recunoștință pentru primirea însuflețită și cordială, de care ni-au împărțită cu tōte ocaziunile autoritățile și tōte straturile populațiunii, implinesc o datorie nespus de

dulce și scumpă, oând în numele Rusiei recunoscătoare, aduc multămită poporului francez pentru ncibila lui faptă. Facu această cu cea mai mare bucurie și cutez a-mi goli încă odată psharul întru sănătatea președintelui republicei și întru prosperarea și fericirea nobiliei națiunii, care stă și raport de amicitie cu Rusia".

Amândouă toastele au fost aclamate cu mare entuziasm.

Înainte de plecarea sa din Toulon, președintele Carnot a primit următoarea telegramă din Gacina:

"În momentul, oând escadra rusă părăsesc Franția, inima mă îndemnă să Vă exprim cătă sunt de pētruns și plin de recunoscință, pentru căldura și strălucita primire, da care s'au împărțită marinarii mei peste tot locul în Franția. Via simpatia este dovadă, ce s'a exprimat încă-odată atât de convingător, și care adaugă încă o nouă zală la legătura, care unesc cele două țeri ale noastre și care, — cum speru — *contribue la întărirea păcei generale*, care este țluta și dorința neînteruptă a celor două țeri — *Alexandru*".

Carnot a plecat din Toulon la 9 și 15. De adio la gară s'a prezentat ambasadorul Mohrenheim, amiralul Avellan și corpul ofițeresc rus. Președintele Carnot s'a întreținut cu br. Mohrenheim și cu Avellan asupra telegramei Țarului, și a quis: "Telegrama această stringe și mai tare unirea, de care am vorbit ieri". Carnot apoi strinse mâna ofițerilor ruși și trenul plecă între puternice strigăte de "hurah".

Din Paris se telegrafiază, că cercurile politice de acolo sunt viu preocupate de telegrama Țarului din care deduc ceva foarte mult. Se dice, că Carnot nu sciea în o chip să dea expresia bucuriei sale, oând a cetit telegrama această.

Toulon, 29 Octomvre.

Escadra rusă a părăsit portul la 2. S'au schimbat salutarile obișnuite. Inca de dimineața mulțimea ocupase punctul din radă, de unde se putea asista la plecarea escadrei. Ea a aclamat cu entuziasm. Când escadra a trecut dinaintea ouirasetelor franceze, marinarii ruși salutau cu șepcile și aclamau. Marinarii francezi au răspuns cu același entuziasm. Musicile intonau imnul ruse și Marseilleza.

După ce va sta cât-va timp în insulele Hyères, escadra se va duce la Ajaccio, unde va primi ordine ulterioare.

Paris, 29 Octomvre.

D. Carnot a trimis Țarului următoarea telegramă:

"Mulțimesc Majestatei Vōstre pentru telegrama, ce am primit o în momentul oând părăsim Toulonul pentru a mă întoroc la Paris. Prezența frumoasei esca-

aprină în flacări nemistuite. Dulcele cântec le născu aceleași dorințe.

Mirsa Cerului, care se jertfi cu desvârșire lui Dumnezeu și seracilor, nu putea să se libereze de amintirile sufletului ei și nu putea să oprească inimii, de a nu bate la aceste glasuri ceresol, căci dōră ele erau tot cele de demult....

În vârful unui delu, calul se opri, își plecă capul, își scutură grumații cu clopoțelul și nerăbdător necheză și dōd din picioare. Bētrānul Robion se trezi la rānchezatul calului din somnul său.

— Ho, Charlot! sbieră Robion, frecându-și ochii cu mânilor dure. Apoi întorcându-se către călugăriță, dise:

— Ceru iertare, venerabilă soră, am adurmit nițel.... Ho, Charlot!

Charlot își ridică din nou piciorul. La șgomotul calului se trezi și bunica Robion și privi la călugăriță.

— Așa cred, venerabilă soră, dise ea, că d-ta plāngi. Dōră nu-ți zace așa de multă la inimă lucrul acesta; au fost destule casuri, oând s'au sculat chiar și ast-fel de bolnavi. Și vaca tacioci Michaudon a suferit în ast-fel de bolă, și totuși veterinarul a vindecat-o. Cu ajutorul lui Dumnezeu o să se scōle și mătușica

Lecreux; e înoă femeie în virtute și pe lângă acesta nu e de loc gingașă. De bună sēmă se va întrēma. Nu plānge, venerabilă soră, eu îți voi da acuși sprigină. Apoi, ea e o femeie, care iubesc pe Dumnezeu și sfinții săi. ȳeu, ce ar dice capra ei, dōcă ar muri? Acuși ne rugăm lui Dumnezeu și Sfântului Iosif să nu moră. Vei vedē, că atunci va scōpa cu viață.

Fără de a-și pute da sēmă de ce, sora Veronica tot plāngea. La cremi ferbiști se rostogolia pe fața ei palidă, care înainte cu oinți ani era rumenă și curată, ea perseca de tōmnă. Ea era mahnită din cauza această, roși, borborosi câteva cuvinte de scusă și apoi, ca să se pedepsesc pe sine însași, implântă în corpul ei un ac, în timp ce rostia încotă "Confiteor". Apoi o privire suridōtore, fără de-a răspunde, fiind-că nu voia să mințescă, își continuă rugăciunea.

Mātușica Lecreux se făcu foarte rău peste nopte și sora Veronica își implini datoria ei de ingrijitoare tot cu atăta zel, cu oătă își sfērși rugăciunea. Nōptea, chiar dōcă nu ingenunchiă, pausă pe-o mână de paie, alături cu o servitoare. Dimineața medicul vizită pe bolnavă și apoi dise:

— Nu se pōte mātui.

Apoi adēncindu-se în gānduri, adause:

— Și totuși....

Sora Veronica plină de spaimă aruncă o privire întrebătoare asupra medicului.

— Nu.... aceea nu se pōte.... noi nu putem încerca această aici, continuă medicul, ca și oând și-ar vorbi șie-și. Pentru această ar fi capabilă numai o jertfă de sine eroic.... Biata femeie n'are copii.... sēu mai corect, copiii ei au părăsit-o. Atunci, cine s'ar jertfi pentru ea?

— Eu, dise sora Veronica, pe când fața ei se umplu de-o roșetă timidă.

— D-ta?... Am lipsă de-ta pentru bolnavii mei... Sciu bine, că d-ta ai fi capabilă și de această.... Nu, s'o lāsăm a muri în pace.

— D-le medic, te rog, te conjur, lasă-mē s'o facu. De ce este vorba?

— Unica posibilitate de-a mātui pe bolnavă stă în aceea, de-a încerca o transfuziune de sānge. Ar trebui încercat, de-a sufla nouă viață în acest corp odorogit. Dēr de unde se iau eu acest sānge curat?

Fără de a-și dice un singur cuvētū măcar, ca și oând ar fi vorba de-o simplă împlinire a datoriei față de bolnavă,

Veronica își desbumbă mēneca hainei la încheietura brațului, și-o rēșfrāse până la umēr, își făcu cruce și apoi întinse medicului brațul ei alb ca nēua dicēndu:

— D-le medic, grābesec!

Medicul gălbini. Dēr după aceea, fără de-a rost o singură vorbă, se apucă de operat.

Structura de nervi a bolnavei era deja foarte stricată. Cu tōtă operația, ea muri, dēr în deplina posesie a facultăților spirituale. Ea privi încă-odată la călugăriță și, drept multămită, îi întinse mână. Sora Veronica se plecă la urechia ei și șopti:

— D-ta ești acum o parte din mine, fiind-că o parte a sāngelui meu circulează în arteriile d-tale. Dōcă te vei întēlni acuși în paradis cu cineva, care își aduce încă aminte de mine, spune-i, că-l iubesc și acum și că facu tot posibilul, de-a mă pute un cătă mai curēndu cu el.

Bētrāna femeii surise, strinse mână surorii Veronica și muri.

.....După trei țile și Veronica fū înmormēntată....

Sci cine.

dre, pe care cu o vie satisfacție am salutat-o, pavilionul rusesco în apele franțuzesce, primirea cordială și spontană ce bravii voștri marinari au găsit pretutindeni în Franța dovedesc odată mai multă cu strălucire simpatia ce există între ambele popoare și în același timp încrederea profundă în influența bine-făcătoare ce pot să aibă ambele mari națiuni, devotate cauzei păcii.

D. de Giers a trimis d-lui de Mohrenheim o telegramă cu data de ieri, în care dice:

„Impăratul vă însărcinează să exprimați sincera sa recunoștință guvernului francez, precum și reprezentanților tuturor claselor societății, cari au participat la strălucita și cordiala recepțiune din Franța. Impăratul este foarte mișcat de sentimentele de simpatie și de prietenie exprimate atât de admirabil cu această ocaziune. Impăratul telegrafiază direct d. Carnot.”

D. de Mohrenheim a comunicat telegrama d-lui Dupuy, care a transmis o turturoră prefecturilor din Franța.

Diarele franceze își exprimă profunda lor satisfacție pentru telegrama ce Țarul a trimis d-lui Carnot. Cea mai mare parte din ele consideră acest lucru, ca o afirmare solemnă a alianței franco-ruse dinaintea Europei și ca o întărire a păcii generale.

SCIRILE ȚILEI.

— 19 (31) Octomvre.

La botezul principelui Carol. Cetimă în „Timpul”: Veteranii și ofițerii în rezervă din țară au făcut mioului principe Carol, cu ocazia botezului său de Duminecă, un cadou pe cât de strălucit, pe atât de nimerit. Acest splendid cadou consistă într-o sabie mică de argint — după copia sabiei generalului Murat — și dintr-un coș impozant de flori de diferite specii, mai ales din flori de acele, cari plac mai mult printesei Maria. De remarcat este, că din fi-care specie se află intrunit în superbă coșă câte 18 flori — și acesta în amintirea țilei de Daminecă, când princesa Maria a implinit vârsta de 18 ani. Cu ducerea acestui prea frumos cadou la Sinaia au fost fusărcinați d-lui colonelul Obedeau și unii maiori în rezervă, al cărui nume ne scapă, membrii în comitetul clubului ofițerilor în rezervă.

Solemnitate la depunerea jurământului în armată. Până acuma reorții din armată depuneau numai la asentare, fără nici o ceremonie, jurământul. Ministrul cel nou de război br. Krieghammer a ordonat acum, ca de aici înainte reorții, după ce sunt încâtva instruiți, totdeauna la 1 Noemvre se depună încă odată jurământul cu toată solemnitatea înaintea întregii garnison, întrunită în câmpul liber în frunte cu corpul ofițeresco. Solemnitatea se introduce printr-un Te Deum, ținându-se o liturgie în câmp, după aceea li s-a adresat reorților o alocuțiune, arătându-se fiacăruia în limba sa maternă însemnătatea jurământului. Apoi depună jurământul toți pe rând, după naționalitate, și ceremonia se termină prin defilare. Această solemnitate se va face aici în Brașov mâine, în piața de lângă aleiul de jos, la 1/2 dimineță.

O nouă școală română de fete s-a edificat în vara acestui an în comuna Belint. Frumosul edificiu, dice „Biserica și Școala”, s-a săvârșit și predat destinațiunii sale prin părintele protopresbiteru G. Crăciunescu, în 3 (15) Octomvre o.

Almanachul societății „Andrei Șaguna”. Societatea de lectură „Andrei Șaguna” a teologilor și pedagogilor români gr. or. din Sibiu, serbându-și la finea anului școlar trecut jubileul de 25 ani dela întemeierea ei, a hotărât să edea din această incidentă un *almanach*, care va conține la primul loc numele președinților societății, în primul rând de veac, apoi numele membrilor fondatori și a celor onorarii de diferite tractate istorice, lite-

rare etc. după cari vor urma *sentințe scurte dela foștii membri ai Societății*. Spre scopul acesta s'a adresat un apel către toți membrii statului preoțesc și învățătoresc ținători de Metropolia Sibiului, precum și către toți clericii absoluți, al căror domiciliu este cunoscut, rugându-i, ca fi-care să trimită pentru acest *almanach* câte-o sentință scurtă scosă din Sf. Scriptură, din autori celebri, mai ales români, ori și mai bine încă compoziții proprii. La finea sentinței, în parantesă, să se însemne anul, în care trimitătorul a absolvat studiile în seminarul archidieceșan și să se subscrie; ăr deocă sentința e luată din Sf. Scriptură, ori din vre-un autor, la început să se pună totu în parantesă și numele autorului. Sentințe pot trimite și acei membri ai clerului, cari sunt mai vechi clerici absoluți, ca însași societatea. Nici o sentință însă să nu fiă mai mare de 4—5 șire tipărite. *Almanachul* nu va costa mai multă ca 1 fl., care preț trimitătorii de sentințe sunt rugați a-l și trimite înainte. Totul este a se adresa în cauza aceasta: Comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna” în Sibiu.

Scire personală. D-lui *Stefan Velovan*, eminentul profesor și director al școlii pedagogice din Caransebeș, a fost chemat la București, unde este însărcinat cu direcțiunea școlii normale Carol I și cu facerea cursului de pedagogie dela acea școală. D-sa a fost instalat Vinerea trecută în noul său post prin d-lui inspector școlar I. Nenișescu. D-lui *Velovan*, care timp de 16 ani, cât a stat în fruntea institutului pedagogic din Caransebeș, s'a distins printr-o rară activitate, s'a bucurat de mare popularitate înaintea concetățenilor săi. La despărțire i-s'a făcut mari ovaiuni. „Folia Diecesană” publică un lung raport în privința a-căstă.

Comandantul din Ardeal br. A. Sveteney, generalul de cavalerie și comandantul corpului 12 de armată, a răposat ieri în Sibiu, în urma unei paralizei de inimă.

Primarul din Chicago asasinat. Harrison, primarul orașului Chicago, a fost ucis de un nebulă, numit Prendergast. Acesta, intrând în camera, a tras patru focuri de revolver asupra primarului, care era răzimat pe o canapea. D-lui Harrison a murit după 20 minute. Uoigașul a fost arestat. Mulțimea a voit să-l omore.

O luptă sângeroasă în Mellila. Din Madrid se telegrafiază: Generalul Margallo, guvernatorul Mellilei, a fost ucis în luptă cu Cabilii. Aceștia au fost respinși cu pierderi mari. Consiliul de miniștri a hotărât să trimetă nouă întăriri. Generalul Macias a luat astăzi comaudamentul. Diarele anunță, că Spaniolii au avut 70 de omeni uciși și 122 răniți în lupta dela Mellila. Se crede, că cifrele acestea sunt mai mici decât adevărul.

Cununie. D-lui *Dionisie Șteopă*, inginer C. F. R. din București, și d-șora *Gabriela Petri*, fiica cunoscutului nostru pedagog *Vasile Petri* din Năsăud, și-au serbat cununia lor civilă și religioasă Sâmbătă în 28 Octomvre n. c. în București. — Adresăm tinerei părechii sincerile noastre felicitări.

„Dacoromânismul și politica culturală maghiară.”

In articolul al treilea autorul își dă multă siliată să arete, ce înțurintă mare a avut și are încă literatura franceză asupra culturii române și a dezvoltării sociale în România. Spre scopul acesta el reurge erași la citații și la convorbiri, ce le-a avut cu unii omeni de litere din București.

Arată apoi, că în timpul din urmă

se observă, că cultura germană începe să pătrundă totu mai adânc în viața literară, socială etc. română *Mihail Cogălniceanu* a ținut în vorbire sa din 1890 dela Academia, că el numai culturii germane și bărbatilor germani de știință poate mulțami, ceea ce a fost în patria lui, fiind că la altarul patriotismului german s'a aprins făclia patriotismului său român.

Rolul conducător în această direcție națională și patriotică — dice mai departe d-lui Jancso — l-au avut și-l au omenii crescuți în cultura germană. Pe când cultura franceză dă forma și losinca, pe atunci adevăratul conținut îl dă cultura germană. Autorul aduce de exemplu partidul junimist, care crescut în cultura germană, e cel mai puțin condus de egoism personal. In fruntea acestui partid, mai mult literar, stă un bărbat de naștere din Ardeal, *Titu Maiorescu*, și *P. Carp*, surcelul unei familii boeresc din Moldova. Despre *Maiorescu* d-lui Jancso se pronunță cu multă recunoștință, dicând, că spriginește nespuse pe tinerii români, cari trecu Carpații din Ungaria. Ori pe ce tineri a-i întreba, cine 'i este spriginitorul, 'i va răspunde, că *Maiorescu*.

IV.
Dăr ore de ce emigrăză așa numiții *ungureni*? Din cele spuse deja de sigură, că cetitorul va găoi, că tirania maghiară le face imposibilă activitatea în vechea lor patriă. Ei sunt espatriati, cari cu inimă sângerândă au luat în mână bețul de pribegit și și-au căutat o nouă patriă în locul celei vechi, din care i-a isgonit o rassă tirană, rapace și caprițioasă, numai din cauză, că sunt Români, ăr prin muca și capabilitatea lor ar mări aici puterea de rezistență a poporului român și ar împiedeca maghiarisarea lui, pusă oa țintă.

Când Maghiarul aude această motivare, numai decât este gata a califica de minciună impertinentă totul. Lucru natural, că deocă considerăm, că ore corespunde adevărului această motivare vom afla, că ea este o minciună în înțelesul cel mai perfect, dăr deocă soruțăm, că cel ce o spune, o și crede ore serios, atunci vom vedea, că nu e minciună, ci este o credință greșită regretabilă, în care sunt de cele mai multe ori crescuți omenii prin circumstanțele raporturilor lor de viață, prin lectură, și o ună cuvânt prin totă dezvoltarea psihologică.

După raportul statistic XXI. al ministeriului de culte, în patria noastră au crescut școlile medii 2749 studenți români. Nu ne stau la dispoziție în privința a-căstă date statistice, dăr cine cunoșce din experiență raporturile acelor școle, în cari umblă învățacei români, ne vada dreptate, când susținem, că deocă asemănăm, în privința socială și materială, pe studenții români cu cei maghiari, putem declara fără temere, că mai mult de 50% dintre cei români, nu sunt pentru școlile medii. Șoiu, că sărăcia e lucru sfânt și nici nu voescu să impună studenților români sărăcia lor, dăr cel ce analizează aparițiunile sociale politice, acela nu este iertat să treacă peste ele, ori cât ar fi de gingaș. Inși și scriitorii români recunosc, că Românul se sparie, când aude, că ar trebui să-și dea copilul la meserie, industrie, ori comerciu. Românul, care-și trimite copilul la școală, vră să facă din el popă, ori funcționar....

De obicei tinărul român își face și studiile universitare luptându-se cu cea mai mare sărăcie. Să ne închipuim acum în starea a-căstă materială și sufletescă a tinărului român. El s'a născut într-un sat din Câmpia, ori din Munți. Tatăl său, bietul dascăl sărăc, ori țerac cu doi boi, îl duce la Aind, ori la Clușiu. Deodată cu el merge la școală și fiul proprietarului maghiar din sat. El umbla în tundra, mănâncă odată în zi, pe când domnișorul său conscolar se imbracă frumos și se nutrește bine. Deocă se întrăba pe sine, ori pe tatăl său, de ce a-căstă, primesc răspunsul: pentru-că tu ești Valah, ăr acela e Maghiar. Cale de-o zi depărtare dela satul său, ori pe unde a umbiat, a văcut pretutindeni, că Maghia-

rul e domn și în stare bună, ăr Românul e țeran și sărăc. Mai târziu observă. ce-i drept, că nici copiii maghiari nu sunt toți domni și avuți. Sunt și între ei sărăci, dăr pe acești sărăci îi scutesce de fâme stipendiul școlii, sau pânea colegiului. De ce nu se poate împărtași și el de astfel de beneficii școlare? — Pentru-că e Valah!

I-ar plăce une-ori să se potă apropia de colegii săi maghiari, de-a vorbi, de-a schimba idei cu ei și pe calea a-căstă de a se mai ciocni și oisela. Domnișorul însă nu stă în vorbă cu el, fiind-că e fiul țeranului opincar; ăr copilul de Școala îl desprețușce, fiind-că e „buta medve”, „medve-bocs”. Anii trec. El din cărți și din atingerea cu șoi săi mai vârstnici învață, că el este surcelul gloriosului Traian și că Maghiarii au răpit acest pământ dela străbunii săi. Valahii nu sunt Valah, ci Români, cu sânge adevărat român. Totu ce a fost odinioară mare și frumos pe a-căstă pământ, au făcut Românii. Ioan Huniade, regele Matia, Paul Chinezu ș. a. au fost Români. Horia și Cloșca nu au fost rebeli de rând, ci martiri naționali. La ocazia dată spune a-căstă și șoiilor săi, cari îl ridă în față, îl țin de nebulă, ba chiar de spânzurat, și mai mult nu vră să intre în atingere cu el. Nu se supără, căci dăr se simte destul de bine în odaia mică din strada tinosă a suburbiului, unde șed împreună 8—10 inși. De ce ar și merge el între Unguri, unde își bat joc de naționalitatea lui, de limba, de eroii lui naționali și de idealele lui, de sărăcia și purtarea lui?!

(Va urma.)

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Sas-Sebeș își va ține adunarea sa generală în țilele de 6 (18) și 7 (19) *Novembre a. c.* în comuna *Călnic*.

La această adunare se invită toți membri acestei reuniuni, precum și toți amicii și binevoitorii cauzei școlare.

Programa: Sâmbătă în 6 (18) *Novembre a. c.* la 10 ore a. m. invocarea Duhului sânt; deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți; 1) Raportul comitetului central despre activitatea sa dela ultima adunare generală, împreună cu raportul casarului și al bibliotecarului; 2) Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea acestor raporte; 3) Prelegeri practice din studiul religiei și a computerului pentru deosebite cursuri; 4) Lucrul de mână în școlile populare și însemnătatea lui; 5) Raportul comisiunii de sub pt. 2; 6) Curenții.

Din ședința comitetului central al reuniunii inv. rom. gr. or. din districtul Sas-Sebeș, ținută în 8 (20) Octomvre 1893.

Z. Mureșan,
președ.

N. Toșea,
notar.

Sciri telegrafice.

Viena, 30 Octomvre. **Cabinetul Taaffe și-a dat aji dimisiunea.** Monarchul a primit-o și a însărcinat pe membrii ministeriului de-a conduce provisoric afacerile. Timpul cât parlamentul va fi amănat se va folosi pentru a se forma un nou cabinet. Se vorbește, că motivul principal al retragerii cabinetului este, că între cele trei mari partide a Germanilor, Polonilor și a lui Hohenwart, a succedut a se face o coalițiune, în urma căreia cabinetul Taaffe nu mai pute conta la majoritate în parlament. In programul coalițiunii se află și reforma electorală, căreia însă nu i-se va da caracter de urgență.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiune și prin corespondență.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Renta ung. de aur 4%', 'Renta de corone ung. 4%', 'Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%', etc.

Cursul pieței Brașov.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Banonote rom. Cump. 10.— Vënd. 10.02', 'Argintu român. 10.—', 'Napoleon-d'ori 10.01', etc.

Nr. 13413—1893.

PUBLICAȚIUNE

Prin acesta se aduce la cunosoință publică, că tîrgul de toamnă al Brașovului, care din incidentul ivirei colerei în

modu sporadicu, și alu unor casuri mortale, s'a fostu amânatu pe timp nehotărît, acum se va ține în 16, 17, și 18 Noemvree, ăr celu de vite în 15 Noem. st. nou. Brașov, 30 Octomvre 1893. Magistratulul orășenescu.

Se caută unu bunu legătoru de cărți specialu poleitoru, condițiune sigură, plată convenabilă. Adresa: G. Ionescu, legătoru de cărți, Bucuresci. Pasagiulu român. 270,2—10.

ESSENȚE advertisement featuring an illustration of a man and text: 'ou a căroru întrebuintare se pôte prepara imediatu Rum, Cognac, felurite spirituose, liquerurii fine și specialități liferezū de calitate briliantă. Asemenea oferă și esență de otetu 80% curatu chemicu, pentru a prepara otetu de vinu, picautu tare și otetu obicnuitu. Succesulu celu mai bunu sē garantēzā. Cataloge de prețuri trimitu franco. Carl Philipp Pollak Fabrica de ESSENȚE-specialitate PRAG. Se caută reprezentanți solidi.'

„ARDELEANA” institutu de creditu și de economii pe acții în Orăștie. Avisu. Institutu de creditu și de economii „ARDELEANA” societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii. Primesce depunerii spre fructificare sub următorele condițiuni: a) Depunerii făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5%; b) Depunerii făcute cu condițiune de a sē anunța ridicarea lorū, cu 5 1/2% și c) Depunerii făcute pe timp mai îndelungatū de cătră Bisericii, școle, corporațiunii culturale, ori cu altu scopu de binefacere, cu 6%. Depunerii, ridicării seu anunțării se potū efeptui și prin poștă. Orăștie, 1 Aprilie 1893. 99 13—* Direcțiunea.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Oct. 1893.

Large railway schedule table with multiple columns for routes: Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu. Includes train numbers, departure/arrival times, and prices.

Nota: Numerii încadrați cu linii grōse însemnēză orele de nopte.